

Identification of Predisposing, Underlying, and Contextual Factors, Strategies, and Consequences of Marital Infidelity in Yazd City, Iran Using a Qualitative and Grounded Approach

Ghaem Mohammadi SMR¹, *Rezapoor Mirsaleh Y², Arianpoor HR³

Author Address

1. PhD Student in Counseling, Department of Psychology and Counseling, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran;

2. PhD in Counseling, Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Yazd, Ardakan, Iran;

3. PhD in Psychology, Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Yazd, Ardakan, Iran.

*Corresponding author Email: y.rezapour@ardakan.ac.ir

Received: 2022 December 30; Accepted: 2023 February 26

Abstract

Background & Objectives: Extramarital relationships are among the most traumatic challenges in married life, which can cause severe disruption and even collapse the marital relationship. A qualitative and phenomenological approach can effectively explain this phenomenon since marital infidelity involves individual, social, and cultural dimensions. The present research attempted to comprehensively understand the factors contributing to and predicting marital affairs using a qualitative and content analysis approach. The current study used a qualitative approach and grounded theory to identify the factors involved in the background, strategies, and consequences of marital infidelity in Yazd City, Iran.

Methods: This study was conducted using a qualitative approach from March 2021 to March 2022. All couples whose cases were brought up in the Yazd Court of Justice due to extramarital relations and then referred to family counseling centers were included in the study. Sampling was carried out using snowball and semi-structured interview methods. The research samples were selected by purposive sampling and continued until the theoretical saturation limit was reached. After performing 15 interviews, data saturation was achieved. To analyze the data, we used axial coding.

Results: According to the results, 26.66% of the participants were male and 73.33% were female. The mean age of the participants was 32.06 years. Their mean duration of marriage was 8.26 years. About 20% of the participants had no children, and 80% had children. Infidelity was committed by the wife in 53.33% of cases and by the husband in 46.66% of cases. According to this study, the predisposing factors of marital infidelity were personality traits, sexual deviation, failure to meet needs and deficiencies. The research subjects also stated that spouse's mental disorders, cynicism, lying, jealousy, fear, irresponsibility, seeking diversity, loneliness, and lack of self-control are some of the characteristics that play a role in infidelity.

The contextual factors of marital infidelity in Yazd included communication, norm-breaking, and role modeling. Communication from the perspective of the study subjects refers to inappropriate communication between spouses and, in the next stage, points to the number of contacts of the cheating person with others. The contacts can occur at work, during drug use, or through virtual networks. Another factor raised by people was norm-breaking, which included domestic violence, addiction, concealment, and ogling. This study also showed that the underlying factors of marital infidelity were background, marriage, and existential inferiority.

Regarding the underlying causes of infidelity, important factors were childhood experience, witnessing arguments between parents, and having sexual experiences before marriage. The second underlying factor was marriage. In this regard, it was found that differences between couples in terms of religious beliefs, education level, and compulsive marriages were underlying factors of marital infidelity. Existential inferiority means that a person feels invisible and insignificant and tries to prove himself/herself to others differently. Its subcategories were comparing the spouse with others and humiliating the spouse.

Conclusion: According to the research results, marital infidelity is a cultural phenomenon that should be investigated in social and cultural contexts. These findings suggest that marital infidelity is not a one-dimensional phenomenon, and various factors, such as a person's personality, relationships, deficiencies as well as breaking norms in the family, modeling of other people, sexual deviations, background, existential inferiority, and type of marriage are involved in marital infidelity.

Keywords: Predisposing factors, Marital infidelity, Qualitative approach.

شناسایی عوامل پیش‌آیند زمینه‌ساز، بسترساز، راهبردها و پیامدهای پدیده خیانت زناشویی در یزد با استفاده از رویکردی کیفی و داده‌بنیاد

سیدمحمد رضا قائم محمدی^۱، * یاسر رضاپور میر صالح^۲، حمیدرضا آریان‌پور^۳

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه روان‌شناسی و مشاوره، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران؛
۲. دکتری مشاوره، دانشیار گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران؛
۳. دکتری روان‌شناسی، استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران؛
* رایانامه نویسنده مسئول: y.rezapour@ardakan.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹ دی ۱۴۰۱؛ تاریخ پذیرش: ۷ اسفند ۱۴۰۱

چکیده

زمینه و هدف: روابط فرازناشویی از چالش‌های بسیار آسیب‌زا در زندگی زناشویی است که حتی می‌تواند رابطه زناشویی را دچار فروپاشی و اختلال شدید کند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل پیش‌آیند زمینه‌ساز، بسترساز، راهبردها و پیامدهای پدیده خیانت زناشویی در یزد با استفاده از رویکردی کیفی و داده‌بنیاد انجام شد.

روش‌بررسی: پژوهش حاضر، مطالعه‌ای کیفی بود. این پژوهش در سال ۱۴۰۰ با مشارکت پانزده زوج یا زوجه‌ای که به‌علت روابط فرازناشویی به دادگستری مراجعه کردند، با استفاده از روش گلوله‌برفی و روش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت. نمونه‌های پژوهش به‌روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و تعداد افراد نمونه تا رسیدن به‌حد اشباع نظری بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها، از روش کدگذاری محوری استفاده شد.

یافته‌ها: باتوجه به نتایج این پژوهش، پیش‌آیندهای پدیده خیانت زناشویی عبارت بود از: شخصیت؛ انحراف جنسی؛ تأمین نشدن نیازها؛ کمبودها. عوامل زمینه‌ای پدیده خیانت زناشویی در شهر یزد شامل هنجارشکنی و ارتباطات و الگو برداری بود. همچنین عوامل بسترساز پدیده خیانت زناشویی در شهر یزد، پیشینه و ازدواج و حقارت وجودی بود.

نتیجه‌گیری: طبق یافته‌های پژوهش حاضر خیانت زناشویی، پدیده‌ای فرهنگی و چندبُعدی است که باید در بافت اجتماعی و فرهنگی هر جامعه بررسی شود.

کلیدواژه‌ها: عوامل زمینه‌ساز، خیانت زناشویی، رویکرد کیفی.

روابط تک‌همسری رایج‌ترین نوع رابطه‌ای است که افراد با آن قصد وفادار ماندن به شریک زندگی خود را دارند؛ اما محققان بر این باور هستند که روابط فرازنشویی^۱ از چالش‌های بسیار آسیب‌زا در زندگی زنانشویی به‌شمار می‌رود که حتی می‌تواند رابطه زنانشویی را دچار فروپاشی و اختلال شدید کند (۱). براساس تعریفی کلی، روابط فرازنشویی، نقض تعهد در رابطه دونفره زوجین است که منجر به شکل‌گیری درجاتی از صمیمیت با فردی دیگر می‌شود (۲).

خیانت^۲، تخلفی متداول و درعین‌حال جدی در روابط عاشقانه و به‌ویژه در روابط زنانشویی است (۳، ۴). تخمین زده می‌شود که خیانت در ۲۰ تا ۲۵ درصد از ازدواج‌ها (۵) و نزدیک به ۷۵ درصد از روابط دوستانه (۶) رخ می‌دهد. گزارش شد که ۲۰ تا ۷۰ درصد روابط شامل روابط فرازنشویی است (۷) و برخی از افراد بیشتر از دیگران تمایل به روابط فرازنشویی دارند (۸). خیانت زنانشویی در کشورهایی با فرهنگ‌های متفاوت نیز شیوع فراوانی را نشان می‌دهد؛ برای مثال ژانگ و همکاران دریافته‌اند، در میان بزرگسالان متأهل ۲۰ تا ۵۹ ساله چینی، میزان وقوع رابطه جنسی خارج از ازدواج طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ تقریباً سه‌برابر شد و در مردان از ۱۲/۹ درصد به ۳۳/۴ درصد و در زنان از ۴/۷ درصد به ۱۱/۴ درصد افزایش یافت (۹). عیسی‌نژاد و باقری در مطالعه‌ای کیفی به بررسی خیانت زنانشویی پرداختند و این پدیده را چندبعدی معرفی کردند (۱۰).

ازجمله عوامل فردی که به‌عنوان پیش‌آیند خیانت زنانشویی مدنظر پژوهشگران بوده، ویژگی جمعیت‌شناختی جنسیت است که بارها و بارها در رابطه با خیانت نشان داده است؛ به‌طوری‌که مردان بیشتر از زنان درگیر این رفتار هستند. تحصیلات و سن و درآمد نیز با خیانت ارتباط دارد؛ اما در طول مطالعات هیچ الگوی پایداری از یافته‌ها ظاهر نشده است (۱۱). بسیاری از خصوصیات فردی با خیانت همراه است؛ ازجمله متغیرهای شخصیتی مثل روان‌رنجوری^۳ (۱۴-۱۲)، سابقه خیانت قبلی، تعداد شرکای جنسی قبل از ازدواج، پریشانی روان‌شناختی^۴ و گرایش دلبستگی ناایمن^۵ (۱۶-۱۵).

وابستگی به الکل و مصرف مواد مخدر غیرقانونی، همه به خیانت مربوط است (۱۷). تجربه خیانت در خانواده اصلی درمقایسه با افرادی که در معرض خیانت والدین قرار نگرفته‌اند، با دوبرابر میزان خیانت همراه است (۱۸). نتایج مطالعه کیفی ملک‌عسگر و همکاران درخصوص خیانت زنانشویی بر نقش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در کنار دیگر عوامل فردی و رفتاری، بر تبیین رابطه خارج از ازدواج تأکید داشت (۱۹).

شکاف جنسیتی در خیانت به افزایش حضور زنان در نیروی کار نسبت داده می‌شود؛ زیرا امکانات مالی و فرصت‌های بیشتری برای خیانت ایجاد می‌کند (۲۰). همچنین مطالعات مشخص کرد، در موقعیتی که یک همسر شاغل و دیگری در خانه باشد، افزایش خیانت وجود دارد (۲۱)؛ درحالی‌که شاغل بودن هر دو همسر با خیانت کمتری همراه

است (۲۲). دین، زمینه‌ای است که به‌طور مداوم با کمترین خیانت ارتباط دارد؛ متغیری که اغلب به‌عنوان حضور در مناسک مذهبی عملیاتی شده است (۲۳). فرصتی که اینترنت برای خیانت فراهم کرده نیز تأمل‌برانگیز است.

پدیده خیانت زنانشویی، ابعاد فردی و اجتماعی و فرهنگی دارد؛ بنابراین به‌کارگیری رویکردی کیفی و داده‌بنیاد در تبیین این پدیده مؤثر است؛ چراکه می‌تواند با دیدی جامع‌تر به درک پدیده خیانت زنانشویی بپردازد. باتوجه به ابعاد فرهنگی پدیده خیانت زنانشویی، پژوهش حاضر با استفاده از رویکردی کیفی و داده‌بنیاد، سعی در ارائه فهم و درکی جامع از عوامل پیش‌آیند زمینه‌ساز و بسترساز پدیده خیانت زنانشویی داشت. از دلایل مهم‌تر انجام پژوهش حاضر آن بود که خیانت از عوامل بسیار مهم تخریب زندگی زوجین به‌شمار می‌آید؛ همچنین در شهر یزد که «دارالعباده» نام دارد و فرهنگ غالب، فرهنگ دینی و معنوی مردم است، پدیده مذکور با این میزان رشد، زینده این شهر و این جامعه نیست؛ ازاین‌رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل پیش‌آیند زمینه‌ساز، بسترساز، راهبردها و پیامدهای پدیده خیانت زنانشویی در یزد با استفاده از رویکردی کیفی و داده‌بنیاد انجام شد.

۲ روش‌بررسی

پژوهش حاضر، مطالعه‌ای کیفی بود که در سال ۱۴۰۰ انجام شد. در این پژوهش تمامی زوج‌هایی مشارکت داشتند که به‌علت وجود روابط فرازنشویی، پرونده آن‌ها در دادگستری یزد مطرح شده و سپس به مراکز مشاوره خانواده شهر یزد از مهر ۱۴۰۰ تا اسفند ۱۴۰۰ ارجاع شده بود. نمونه‌های پژوهش به‌روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و تعداد افراد نمونه تا رسیدن به حد اشباع نظری بود. تعداد نمونه‌ها در پژوهش پانزده نفر بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی^۶ از مصاحبه‌شوندگان خواسته شد افرادی مطلع در رابطه با موضوع پژوهش را برای انجام مصاحبه‌های بعدی معرفی کنند. با انجام پانزده مصاحبه، تشخیص پژوهشگران آن بود که اطلاعات گردآوری‌شده به نقطه اشباع رسیده است و نیازی به انجام مصاحبه‌های بیشتر نیست. در پژوهش حاضر روش مهم‌تر گردآوری اطلاعات استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود.

در این پژوهش، به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها، روش کدگذاری محوری به‌کار رفت. در ابتدا برای مرور و خواندن داده‌های مصاحبه‌ها در رابطه با خیانت در زندگی مشترک، اقدام صورت گرفت و داده‌های مشابه دارای بار معنایی یکسان، با کدهای مشترکی کدگذاری شدند و سپس مفاهیم متناسبی به هریک اختصاص یافت. طی این مرحله که به‌نام کدگذاری باز بود، مقوله‌های مختلف و متعددی در رابطه با خیانت در زندگی مشترک استخراج شد. هریک از این مقوله‌ها مبتنی بر مفاهیم مختلفی بود. هنگامی که مقوله‌ها شکل گرفت، برای انتخاب یک مقوله اقدام شد که ردپای آن در بخش‌های مختلف داده‌ها نمایان بود. این مقوله که مقوله محوری نام داشت، با کدگذاری محوری داده‌ها استخراج شد و می‌توان سرمشأ و ریشه

4. Psychological distress

5. Insecure attachment tendency

6. Snowball sampling

1. Extramarital relationships

2. Infidelity

3. Neurosis

تمامی مباحث مربوط به خیانت در زندگی مشترک را در آن یافت. در مرحله بعد تلاش شد تا چگونگی رابطه هریک از دیگر مقوله‌ها با مقوله محوری پیدا شود. در این مرحله جایگاه دیگر مقوله‌ها حول مقوله محوری مشخص شد؛ یعنی از میان دیگر مقوله‌ها، برای شناسایی شرایط علی، شرایط مداخله‌گر، شرایط بستر، راهبردها و پیامدها، اقدام صورت گرفت.

۳ یافته‌ها

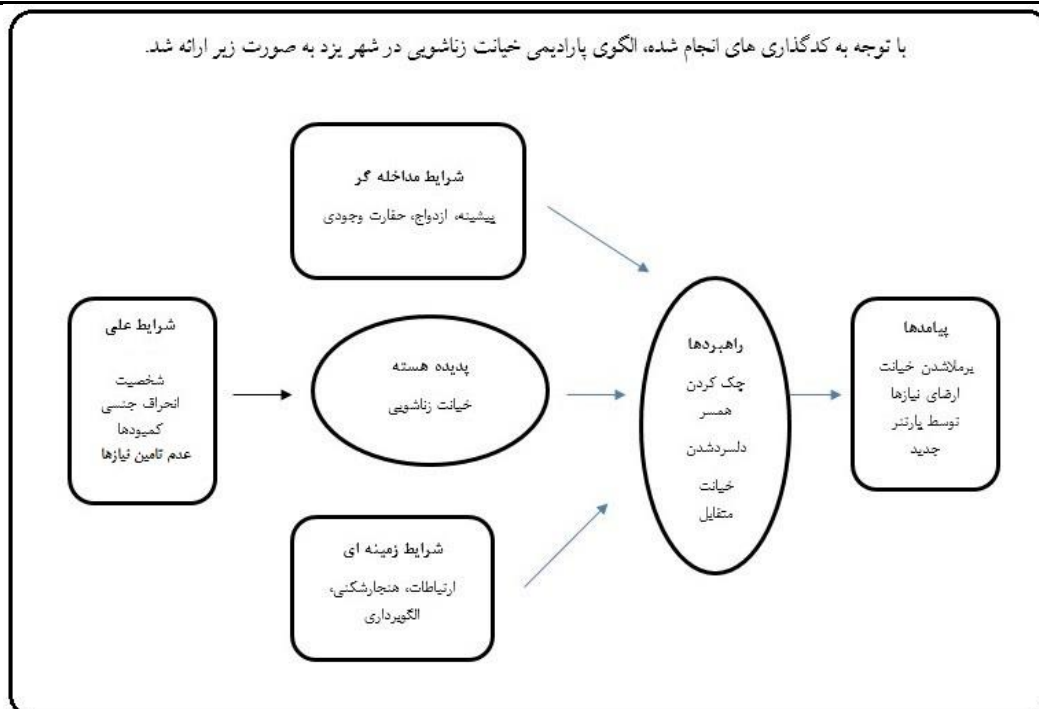
باتوجه به اطلاعات افراد حاضر در پژوهش، ۲۶/۶۶ درصد را مردان و

۷۳/۳۳ درصد را زنان تشکیل دادند. میانگین سنی، ۳۲/۰۶ سال و میانگین مدت‌زمان ازدواج زوج‌های حاضر در پژوهش، ۸/۲۶ سال بود. همچنین ۲۰ درصد از آنان بدون فرزند و ۸۰ درصد دارای فرزند بودند. در ۵۳/۳۳ درصد از نمونه‌ها، خیانت انجام‌شده توسط زوجه و در ۴۶/۶۶ درصد، خیانت توسط زوج بود. در قسمت اول این تحقیق با شروع اجرای مصاحبه‌ها و در خلال آن، گزاره‌های معنادار و سپس مفاهیم مربوط به آن‌ها مشخص شد و بعد از آن، دسته‌بندی مفاهیم در مقوله‌ها صورت گرفت. اطلاعات جمعیت‌شناختی افراد شرکت‌کننده در پژوهش در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی افراد شرکت‌کننده در مطالعه

ردیف	جنسیت	سن	مدت‌زمان ازدواج	تعداد فرزند	خیانت‌کننده
۱	زن	۳۳	۱۰	پسر چهارساله، دختر دوساله	زوج
۲	مرد	۲۸	۹	پسر شش‌ساله	زوجه
۳	زن	۲۳	۴	دختر یک‌ساله	زوجه
۴	زن	۴۰	۱۵	دختر دوازده‌ساله، پسر یک‌ساله	زوج
۵	زن	۵۰	۲۳	پسر بیست‌ساله، پسر یازده‌ساله	زوج
۶	مرد	۳۳	۱۲	دختر هشت‌ساله	زوجه
۷	مرد	۱۹	۱	-	زوجه
۸	زن	۲۳	۲	باردار	زوج
۹	زن	۵۵	۲۰	دختر هفده‌ساله و سیزده‌ساله	زوج
۱۰	زن	۳۸	۸	دختر هشت‌ساله	زوجه
۱۱	زن	۲۶	۷	پسر چهارساله (معلول ذهنی)	زوجه
۱۲	زن	۲۵	۲	-	زوجه
۱۳	مرد	۲۷	۶	-	زوجه
۱۴	زن	۲۸	۵	پسر یک‌ساله	زوج
۱۵	زن	۳۳	۱۰	پسر شش‌ساله، دختر یک‌و نیم‌ساله	زوج

با توجه به کدگذاری‌های انجام شده، الگوی پارادیمی خیانت زناشویی در شهر یزد به صورت زیر ارائه شد.

شکل ۱. الگوی پارادیمی خیانت زناشویی در شهر یزد

پیش‌آیندهای پدیده خیانت زناشویی
 نیازها؛ کمبودها. الگوی پارادایمی خیانت زناشویی در شهر یزد در
 شکل ۱ آورده شده است. منظور از پیش‌آیندها، آن دسته از عواملی
 است که به صورت علت عمل می‌کنند (جدول ۲).

جدول ۲. مقوله‌ها و زیرمقوله‌های استخراج‌شده از تحلیل مصاحبه‌ها

مقوله	زیرمقوله	مفهوم
مشکلات روانی	مشکلات روانی	ارتباط نداشتن با جامعه
		اختلال همسر
		سابقه مصرف داروی اعصاب
		حسادت
ویژگی‌های شخصی	ویژگی‌های شخصی	بدبینی و حبس در خانه
		دروغ‌گویی
		خودکم‌بینی
		توجه طلب بودن همسر
شخصیت	ترس	مسامحه در برخورد
		ترس از خیانت
		ترس نهاده شده
		نپذیرفتن مسئولیت
نبود مسئولیت‌پذیری	نبود مسئولیت‌پذیری	تمایل نداشتن به بچه‌دار شدن
		تمایل به زندگی مجردی
		نپذیرفتن خیانت
		تنوع‌طلبی
تنوع‌طلبی	تنوع‌طلبی	جذابیت نداشتن برای همسر
		تنها بودن
		ناتوانی در کنترل خود
		چشم‌چرانی
هنجار شکنی	هنجار شکنی	مخفی‌کاری
		اعتیاد به مواد مخدر
		اعتیاد به تلفن همراه
		اعتیاد
خشونت خانگی	خشونت خانگی	کتک خوردن خانم
		کتک خوردن آقا
		همسر آزاری (آزار دیدن)
		سخت‌گیری همسر
تفاوت‌ها در ازدواج	تفاوت‌ها در ازدواج	تفاوت اعتقادی
		تفاوت مدرک
		تفاوت سطح شغل
		تفاوت‌های جنسی
ازدواج	ازدواج مصلحتی	ازدواج اجباری
		ازدواج بده‌بستانی
		پذیرش نشدن توسط خانواده همسر
		اولویت ارتباطی با دوستان
باورهای ازدواج	باورهای ازدواج	مجاز دانستن ارتباطات متفاوت برای مرد
		پیشینه ذهنی تعدد زوجه
		ازدواج مانع آزادی
		نبود تفریح خانوادگی
ارتباطات	ارتباط نامناسب	سن کم در ازدواج
		ناتوانی در کنترل همسر
		ناتوانی در برقراری ارتباط صحیح
		نبود ارتباط کلامی

ارتباط با افراد آشنا	خیانت توسط همکار
	ارتباط با دوست همسر
ارتباط با همکار همسر	ارتباط مجازی سرآغاز خیانت
	ارتباط کاری بهانه ارتباطات دیگر
ارتباطات اجتماعی	ارتباط خانوادگی به واسطه ارتباط کاری
	تعدد ارتباطات
	ارتباط جنسی با شخص دیگر
	ارتباط پنهان
	ارتباط به واسطه مصرف مواد
	مقایسه کردن همسر
حقارت وجودی	توهین به خانواده همسر
	تحقیر همسر
	تمسخر همسر
	تمایل به ارتباط با محارم
	ارتباط جنسی نامناسب
آسیب اجتماعی	پورن‌گرایی همسر
	خودارضایی
	سکس آنال
	سکس گروهی
	فانتزی جنسی
نبود مدیریت مالی	ولخرجی
	نبود مدیریت اقتصادی
ارضانشدن نیازها	ارضانشدن نیاز جنسی
	ارضانشدن نیازها توسط همسر
کمبودها	خساست همسر
	(ارضانشدن نیازهای مادی)
	علاقه به خواهر همسر
	بی‌توجهی به همسر
نبود علاقه	ابرازنشدن محبت از سوی همسر
	علاقه‌نداشتن به همسر
	ارتباط جنسی بدون علاقه
پیشینه خیانت	سابقه خانوادگی خیانت
	خیانت در ازدواج قبلی
	سابقه ارتباط فرازنشویی در خانواده همسر
	سابقه ارتباط با جنس مخالف
تأثیر زندگی قبلی	ارتباط با پارتنر سابق
	ازدواج دوم (تأثیر زندگی قبلی)
ارتباطات پیش از ازدواج	ارتباط جنسی قبل از ازدواج
	ارتباط پیش از ازدواج
تأثیرات کودکی	وابستگی به خانواده
	ارتباط نامناسب با مادر
	جدایی پدر و مادر
	نبود محبت در کودکی
الگوبرداری نامناسب	دوستان نامناسب
	ارتباطات با افراد نامناسب
تأمین نشدن نیازها	رابطه عاطفی با فردی غیر از همسر
	تأمین نیاز مالی توسط پارتنر
ارضای نیازها توسط پارتنر جدید	

وابستگی شدید به فرد دیگری	
خیانت متقابل برملاشدن خیانت	درگیر عوارض خیانت زناشویی شدن
دلزدی نسبت به همسر بهانه برای سردی بیشتر چک کردن همسر	دلزد شدن

پیش‌آمدهای خیانت زناشویی

۱. شخصیت

شخصیت شامل تمامی صفات و ویژگی‌های فردی است که بر نحوه برخورد افراد با موقعیت‌ها و افراد تأثیر دارد. این مقوله با مشکلات روانی، ویژگی‌های شخصی، ترس، نبود مسئولیت‌پذیری، تنوع‌طلبی و نبود خودکنترلی کدگذاری شد.

مشکلات روانی به آن دسته از مشکلات روحی و روانی گفته می‌شود که بر نوع ارتباط فرد با سایر افراد تأثیرگذار است. ارتباط‌نداشتن با جامعه را کد ۹ این‌گونه بیان کرد: «حتی تلفن خانه را قطع می‌کرد و موبایل را نیز ازم گرفته بود. تمام راه‌های ارتباطی‌ام را با بیرون از خانه بسته بود». در ادامه کد ۱۰ گفت: «در زندگی همیشه بر من سخت‌گیری می‌کرد و سعی می‌کرد بین من و خانواده‌ام جدایی ایجاد کند؛ حتی نمی‌خواست من با دوستانم هم رفت‌وآمد داشته باشم. خودشم با خانواده من و خودش ارتباط خوبی نداشت. کلاً گوشه‌گیری می‌کرد و اهل ارتباط نبود».

از نگاه افراد حاضر در پژوهش، ویژگی‌های شخصی شامل حسادت، بدبینی و حبس در خانه، دروغ‌گویی، خودکم‌بینی، توجه‌طلب‌بودن همسر و مسامحه در برخورد بود. در زمینه حسادت کد ۱۲ گفت: «این زیاد رفتن به خانه مادرش اینا، خیلی باعث اذیت‌وآزار من می‌شد».

ترس نهادینه‌شده به معنای ترس‌هایی بوده که از کودکی همراه فرد است و موجب مشکلات فراوان برای او می‌شود. کد ۱۴ درباره آن بیان کرد: «شوهرم همیشه مرا خیلی می‌ترسوند و خودش را یک دیو نشان می‌داد و من می‌بایست از او بترسم. متأسفانه از کودکی در خانه هم از برادرم می‌ترسیدم و این باعث شد که آن ترس ادامه داشته باشد».

نبود مسئولیت‌پذیری در بسیاری از افراد وجود دارد و به معنای نپذیرفتن وظایف در حیطه‌های متفاوت است. نپذیرفتن مسئولیت را کد ۷ این‌گونه بیان کرد: «همسرم همیشه خانه پدرش بود تا من سر کار می‌رفتم او به منزل پدرش می‌رفت و با مادرش خوش‌وبش می‌کرد تا قبل از اینکه من به خانه برگردم؛ حتی گاهی در هفته، یک ناهار هم برای من درست نمی‌کرد و گاهی از خانه پدرش ناهار می‌آورد».

تنوع‌طلبی جنسی را کد ۱ این‌گونه بیان کرد: «مدتی که از ازدواج‌مون گذشت، متوجه هوس‌بازی و سیری ناپذیری‌اش توی رفتارهای جنسی‌اش شدم. سیر نمی‌شد و همه‌ش هم دنبال تنوع بود. هربار که ارتباط داشتیم، می‌خواست با یه پوزیشن دیگه و یه روش متفاوت ارتباط جنسی داشته باشیم تا تنوع داشته باشه. خیلی هوس‌بازی می‌کرد».

اراده‌نداشتن در کنترل اعمال و رفتار را می‌توان به معنای نبود خودکنترلی دانست. تنها بودن از مقوله‌های مربوط به نبود خودکنترلی

است که به نوعی منجر به آن می‌شود. کد ۱۱ در این باره گفت: «همسرم راننده آژانس هست؛ البته اوایل کارش معماری بود و خونه‌سازی می‌کرد و می‌فروخت؛ اما بعدها راننده آژانس شد و الانم است. منم پرستار بودم؛ اما این بچه که چهار سال پیش دنیا اومد، مجبور شدم کارم را کنار بذارم و دیگه سر کار نرفتم و همه‌اش پیش بچه هستم».

۲. انحراف جنسی

انحراف جنسی در این پژوهش به معنای رفتارهای خارج از عرف جنسی بود که در نهایت موجب خیانت زناشویی شدند. تمایل به ارتباط با محارم به معنای آن است که فرد دوست دارد با محارم خود آمیزش جنسی انجام دهد. کد ۱۵ در این خصوص گفت: «در زمانی هم که عقد بودیم، یک‌بار به مادرم پیشنهاد ارتباط جنسی داده بود؛ اما مادرم به شدت برخورد کرده بود و به پدرم گفته بود. پدرم هم با او دعوا کرد و یک سیلی به گوشش زد و این موضوع باعث شد که رابطه‌اش با خانواده من بسیار بد شود. اصلاً خانه ما رفت‌وآمد نمی‌کرد».

۳. تأمین‌نشدن نیازها

تأمین‌نشدن نیازها، یکی از شرایط علی بود که طبق نتایج این تحقیق منجر به خیانت زناشویی شد. به طبع انسان نیازهایی در مراحل مختلف زندگی خود دارد که باید از طریق صحیح تأمین شود و زمانی که این نیازها از مسیر صحیح و قانونی خود تأمین نشود می‌تواند عواقب اجتماعی منفی از جمله تأمین نیازها از روش‌های غیر صحیح را به دنبال داشته باشد. نتایج آن شامل موضوعات زیر بود: الگوبرداری نامناسب: در این خصوص کد ۱۳ گفت: «او با تعدادی از خانم‌ها ارتباط داشت که همه آن‌ها مطلقه بودند و بعضی از اون‌ها افراد بدنامی هم بودند»؛ ارضای نیازها توسط پارت‌ر جدید: در این خصوص کد ۱۱ بیان کرد: «من اصلاً این نوع ارتباط رو نمی‌خواستم که بهش نزدیک بشم؛ اما با شرایطی که پیش آمده بود، دیگه منو ول نمی‌کرد. هر روز تماس می‌گرفت، حرف می‌زد و صحبت‌های عاشقانه می‌کرد و من ناخواسته گرفتار اون ارتباط شدم»؛ درگیر عوارض خیانت زناشویی شدن: در این خصوص کد ۲ گفت: «وقتی دیدم داره خیانت می‌کنه و گردن هم نمی‌گیره، منم یه جورایی ارتباط با یه همکارم را شروع کردم؛ اما کار من با اون خانم به رابطه جنسی و اینا نکشید؛ ولی همسرم از رابطه ما باخبر شد و اون وقت دیگه رابطه‌اش با اون دوستم علنی شد. می‌گفت تو جای دیگه سرت گرمه، منم با فلانی حداقل خودمو خالی می‌کنم. منم چون خودم خطا کرده بودم، کاری نمی‌تونستم بکنم؛ ولی دیگه از دست این زندگی ذله شدم»؛ دلزد شدن: کد ۴ در این رابطه بیان کرد: «من یه روز داشتم با آژانس سر کار می‌رفتم که ماشین توی راه تصادف کرد و کمرم به شدت آسیب دید و دوسه ماه مجبور شدم بخوابم و کمرم معیوب شد. از اون به بعد احساس کردم اصلاً با من سردتر شده و کمتر از اون‌ها که

بود، سراغم می‌اومد و رابطه‌مون از اون‌ی هم که بود بدتر شد».

۴. کمبودها

کمبودها به معنای نبود برخی از ویژگی‌هایی است که منجر به خیانت زناشویی شده‌اند و عبارت بود از: نبود مدیریت مالی؛ ارضانشدن نیازها؛ نبود علاقه. نبود مدیریت مالی یا ولخرجی صفتی است که به موجب آن فرد در خرید کردن افراط می‌کند. کد ۴ در این خصوص گفت: «اینم بگم که من مرتب از پول می‌گرفتم و کلاً عادت داشتم زیاد خرید می‌کردم و پول خرج می‌کردم. همیشه می‌گفت تو به اندازه سه تا زن خرید می‌کنی. این موضوع منو خیلی اذیت می‌کرد که با منت بهم پول می‌داد». ارضانشدن نیاز جنسی از مقوله‌های مطرح شده در این بخش بود که کد ۱۰ درباره آن گفت: «من از لحاظ جنسی خیلی گرم هستم؛ البته گرم بودم اما الان دیگر سرد شدم. از بس به من در رابطه جنسی بی‌مחلی کرده، دیگه تمایلی به رابطه ندارم؛ اما اوایل زندگی هرگاه از او رابطه می‌خواستم، هیچ‌گاه با من همکاری نمی‌کرد و نیاز منو تأمین نمی‌کرد». نبود علاقه را کد ۱۴ به این صورت عنوان کرد: «اون همون زمان هم در تردید بود که با من ازدواج کند یا نه و زیاد اسم خواهرم را می‌آورد و دوست داشت که با خواهرم و خانواده‌اش رفت‌وآمد کنیم».

– عوامل زمینه‌ای پدیده خیانت زناشویی: عوامل زمینه‌ای به آن دسته از عواملی اشاره دارد که برای خیانت زناشویی زمینه را فراهم می‌کند و عبارت بود از: هنجارشکنی؛ ارتباطات؛ الگوبرداری.

۱. هنجارشکنی: هنجارشکنی به معنای زیر پا گذاشتن عرف جامعه است و برخی مواقع با مجازات همراه می‌شود که در این پژوهش شامل هنجارشکنی و اعتیاد و خشونت خانگی بود. کد ۱ درباره هنجارشکنی گفت: «از همون اول که ازدواج کردیم، متوجه شدم همسر من چشمش همش به این و اون است و حتی توی خیابون که باهم راه می‌رفتیم هم به همه خانم‌ها نگاه می‌کرد». کد ۱۴ در خصوص اعتیاد گفت: «بعد از کرونا، شوهرم به بهانه اینکه تریاک و شیر، هرکی مصرف کنه کرونا نمی‌گیره، مصرفش را علنی کرد و بیشتر و بیشتر گرفتار اعتیاد شد؛ اما به تریاک و شیر هم بسنده نکرد و همین‌طور که گفتم، به سمت هروئین رفت و خودشو بیچاره کرد و زندگی‌مونو هم داغون کرد و از بین برد». کد ۲ درباره خشونت خانگی این‌گونه بیان کرد: «یه بار آن‌قدر منو زد که رفتم از دستش پزشکی قانونی شکایت کردم. قندشکن را پرت کرد خورد توی کمرم نزدیک بود قطع نخاع بشم. کمرم سیاه شد و رفتم پزشک قانونی براش دیه تعیین کردن».

۲. ارتباطات: ارتباطات به معنای آن است که روابط افراد زمینه را برای خیانت فراهم می‌کند. ارتباطات شامل ارتباط نامناسب و ارتباط با افراد آشنا و ارتباطات اجتماعی بود.

ارتباط نامناسب را کد ۲ به این صورت بیان کرد: «شاید می‌بایست من بیشتر سخت‌گیری می‌کردم و حواسم بیشتر بهش بود؛ اما خودمم نمی‌دونم چرا نمی‌تونستم کنترلش کنم». کد ۴ درباره ارتباط با افراد آشنا گفت: «ما یه وقتی می‌خواستیم ماشین‌مونو عوض کنیم، ماشین قبلی‌مونو به یکی از همکاراش فروخت. همون همکارش بعد از اون زمان دیگه خیلی باهاش ارتباط خوبی داشت. همش به بهونه بیمه ماشین و انتقال سند و پلاک و این حرفا، بهش زنگ می‌زد و هر روز

یه کاری باهاش داشت، منم هی اعتراض می‌کردم».

۳. الگوبرداری: این مقوله بدان معنا است که افراد با الگوبرداری از برخی افراد، مسیر آنان را می‌روند. در این پژوهش، الگوبرداری، زمینه را برای خیانت فراهم کرد. کد ۱۳ گفت: «او با تعدادی از خانم‌ها ارتباط داشت که همه آن‌ها مطلقه بودند و بعضی از اون‌ها افراد بدنامی هم بودند».

– عوامل بسترساز پدیده خیانت زناشویی: این عوامل به صورت جزئی‌تر در خیانت زناشویی دخیل است و عبارت بود از: پیشینه؛ ازدواج؛ حقارت وجودی.

۱. پیشینه: پیشینه به معنای آن است که گذشته فرد بر پدیده خیانت تأثیر دارد و بستری را برای انجام خیانت در بزرگسالی فراهم می‌کند که عبارت بود از: پیشینه خیانت؛ تأثیر زندگی قبلی؛ ارتباطات پیش از ازدواج؛ تأثیرات کودکی. درباره سابقه خانوادگی خیانت کد ۱۵ گفت: «پدر خودم هم به مادرم خیانت کرده بود و ازدواج دوم کرده بود و مادرم از پدرم جدا شد. ما در زندگی همیشه درد خیانت را کشیده بودیم؛ ولی فکر نمی‌کردم خودم هم گرفتار این مشکل بشوم». تأثیر زندگی قبلی را کد ۱۲ این‌گونه بیان کرد: «من و همسر من هر دو ازدواج دوم‌مون بود. من در ازدواج اول به خاطر اعتیاد همسر من طلاق گرفته بودم و همسر من ظاهراً زنش بهش خیانت کرده بود و ازش جدا شده بوده». در زمینه ارتباطات پیش از ازدواج کد ۱۵ گفت: «شوهرم قبل از ازدواجمون، با من دوست بود؛ ولی خانواده او مخالف ازدواجمون بودند. بالاخره تقریباً به زور با من ازدواج کرد».

۲. ازدواج: ازدواج به آن معنا است که اشتباهات و بی‌توجهی‌ها در این مهم، بستر خیانت را فراهم می‌کند و مقوله‌های آن عبارت بود از: تفاوت‌ها در ازدواج؛ ازدواج مصلحتی؛ باورهای ازدواج. کد ۴ در خصوص تفاوت‌ها در ازدواج گفت: «من و شوهرم از لحاظ دین و دیانت خیلی باهم فرق داشتیم. من از یه خانواده‌ای بودم که راحت بودیم، باز بودیم، با پسرای فامیل خیلی راحت بودم. حجاب جلوی پسرای عمو و دایی و عمه و اینا اصلاً نمی‌داشتیم؛ ولی خانواده شوهرم خیلی بسته بودن و سخت می‌گرفتن. اوایل که عروسشون شده بودم، وقتی می‌رفتیم خونه فامیل‌اشون از حجاب خواهراش جلوی فامیل‌شون تعجب می‌کردم؛ اما بعدها برام عادی شد. شوهرم نمی‌داشت من جلوی او نا راحت باشم. نماز و اعتقادات مذهبی‌مون همین جور بود. ما خیلی قیدوبندی نداشتیم؛ اما او نا خیلی سخت‌گیر بودن و رعایت می‌کردن». در خصوص ازدواج اجباری کد ۶ گفت: «زندگی خواهر من هم با برادر او تعریف چندانی نداشت. آن‌ها هم درگیری‌های زیادی داشتند و مشکلاتشان زیاد بود». درباره باورهای ازدواج کد ۷ گفت: «یک گروهی از دوستان داشت که همیشه او بیشترین مطلب را توی گروه می‌داشت؛ ولی نوبت توجه به من که می‌شد، هیچ خبری نبود. انگار من توی این خونه مُرده بودم».

۳. حقارت وجودی: این مقوله یعنی اینکه شخص از درون خالی است و سعی دارد خود را از طرق متفاوتی به دیگران اثبات کند که عبارت بود از: مقایسه کردن همسر؛ تحقیر. درباره مقایسه کردن همسر کد ۸ گفت: «همسر من با خانم‌هایی که همکارش بودند، خیلی مقایسه می‌کرد؛ حتی مرا با خواهرش هم مقایسه می‌کرد. این مقایسه مرا خیلی اذیت می‌کرد». در ادامه افزود: «او مرتب می‌گفت: خانم فلانی فلان کار را

می‌کند؛ فلانی فلان‌جور پوشیده بود با زن دوستم این حرف را می‌زد و این‌جوری رفتار می‌کرد. من همیشه در معرض مقایسه بودم». تحقیر را کد ۶ به این صورت بیان کرد: «همسرم خیلی به خانواده من بد می‌گفت و به آن‌ها توهین می‌کرد و مرتب از پدر و مادرم بدگویی می‌کرد و این موضوع خیلی مرا آزار می‌داد و نگرانم می‌کرد. هرچه می‌گفتم این قدر بد پدر و مادر من رو نگو، اصلاً حرف توی گوشش نمی‌رفت و همیشه پشت سر آن‌ها بدگویی می‌کرد».

۴ بحث

پژوهش حاضر با هدف اصلی شناخت جامع پدیده خیانت زناشویی با رویکرد کیفی در شهر یزد انجام شد. باتوجه به کدگذاری‌های صورت گرفته، پیش‌آیندهای پدیده خیانت زناشویی شامل شخصیت و انحراف جنسی و کمبودها بود که با نتایج پژوهش‌های مشابه (۲۷-۲۴)، همسوست. افراد حاضر در پژوهش بیان کردند، اختلالات روانی همسر و نیز بدبینی، دروغ‌گویی، حسادت، ترس، نبود مسئولیت‌پذیری زوجین، تنوع‌طلبی، تنهایی و نبود خودکنترلی از ویژگی‌هایی هستند که در خیانت نقش دارند. در این خصوص فتاحی و همکاران ویژگی‌ها و خصوصیات فردی و ناراضیاتی عاطفی و جنسی در روابط زناشویی را از علل بی‌وفایی زناشویی دانستند که در پژوهش حاضر از ناراضیاتی عاطفی با نبود علاقه نام برده شد (۲۶). در مطالعات، تنوع‌طلبی (۲۸)، شخصیت و درک همسران از ازدواج (۲۹) و وجودنداشتن صمیمیت میان زوجین (۲۷)، از پیش‌آیندهای خیانت زناشویی بود که با نتایج پژوهش حاضر همسوست. افراد حاضر در پژوهش بیان کردند، تنوع‌طلبی همسر و تنهایی خودشان در زندگی و نبود مسئولیت‌پذیری همسران از عواملی بوده که خیانت را پدید آورده است.

دومین عامل مطرح شده در این بخش انحراف جنسی بود که به‌نوعی عامل خیانت برشمرده شد. آنچه در پژوهش حاضر به‌عنوان انحراف جنسی مطرح شد، شامل خودارضایی، تمایل به ارتباط با محارم، سکس‌آنال، سکس گروهی، پورن‌گرایی همسر و داشتن فانتزی جنسی در رابطه با همسر بود. افراد حاضر در پژوهش معتقد بودند، انحراف جنسی شریک زندگی‌شان، عامل اصلی خیانت و اختلافات میان آن‌ها بوده و به‌نوعی ارضانشدن درست نیاز جنسی در آنان، بر کیفیت زندگی‌شان تأثیر داشته است. در این خصوص شیر و بلاد عنوان کردند، اختلافات و انحرافات جنسی تأثیر شگرفی بر کیفیت زندگی، اعتمادبه‌نفس، خلق‌و‌خوی، روابط همسری و فعالیت‌های اجتماعی زوجین می‌گذارد (۳۰).

آخرین پیش‌آیند مطرح شده در این بخش، کمبودها بود که شامل نبود مدیریت مالی و ارضانشدن نیازها و نبود علاقه بود. افراد حاضر در پژوهش بیان کردند که ارضانشدن نیازهای مادی و معنوی (نیازهای اقتصادی، جنسی، عاطفی) آنان ازسوی همسرانشان، از علل گرایش به خیانت محسوب می‌شود؛ چراکه تأمین‌نشدن ازسوی همسر، ایشان را به‌سمت ارضای نیازها خارج از روابط زناشویی فراخوانده است. تاج‌بخش و همکاران در این‌باره دریافتند، هنگامی که فرد در یکی از ابعاد زندگی زناشویی دچار نارضایتی شود، به‌دنبال جایگزینی برای رابطه خود می‌گردد که بتواند نیازهایش را برطرف کند؛ درنتیجه به خیانت زناشویی روی می‌آورد (۳۱). حبیبی عسگرآباد و حاجی‌حیدری

در پژوهش خود بیان کردند، مشکلات عاطفی و ارضانشدن نیازهای عاطفی از علت‌های اصلی خیانت به‌شمار می‌آید (۳۲). اوانی و زارعی محمودآبادی نیز ناخرسندی عاطفی و جنسی را به‌عنوان عامل خیانت برشمردند (۳۳)؛ مطالعات مذکور با نتایج پژوهش حاضر همسوست. در مطالعه حاضر عوامل زمینه‌ای پدیده خیانت زناشویی شامل ارتباطات و هنجارشکنی و الگوبرداری بود که این نتایج با پژوهش‌های مشابه (۲۵، ۳۱، ۳۳، ۳۴)، همسوست. اولین عامل زمینه‌ای مطرح شده در این بخش، ارتباطات بود که از نگاه افراد حاضر در پژوهش به‌معنای ارتباطات نامناسب همسران با یکدیگر بود. در مرحله بعد، به‌معنای تعدد ارتباطات فرد خیانت‌کننده با دیگران بود؛ به‌طوری‌که آشنایی می‌تواند از طریق شغل، مصرف مواد مخدر یا شبکه‌های مجازی روی دهد که در پژوهش تاج‌بخش و همکاران (۳۱) به آن اشاره شد و با یافته‌های پژوهش حاضر همسوست. تاج‌بخش و همکاران در پژوهش خود فرایند شکل‌گیری خیانت زناشویی را بررسی کردند و به این نتیجه دست یافتند که امکانات شکل‌گیری و برقراری ارتباط، از زمینه‌های خیانت زناشویی است. آنان معتقد بودند، وجود تکنولوژی شرایط آسان‌تری را به‌موجب ارتباطات افراد فراهم کرده است (۳۱). فضای مجازی، الگوهای هنجاری و ارزشی در خانواده و جامعه را کم‌رنگ کرده و سبب تحولات سریع در سبک زندگی خانواده‌های ایرانی شده است. باتوجه به نقش فضای مجازی و رسانه‌های ارتباط جمعی در زمینه تسهیل برقراری ارتباط و نیز نقش این فضا در آگاهی‌بخشی به زوجین درباره شیوه‌های نوین برقراری ارتباط جنسی، فضای مجازی موجب شده است زوجین دیگر نگرش‌های سنتی و مغلوبه به مسائل جنسی و عاطفی نداشته باشند و با دید واقع‌گرایانه‌تر و فانتزی‌تری به مسائل جنسی بنگرند.

در مبحث ارتباط، افراد حاضر در پژوهش نبود ارتباط کلامی و ناتوانی در برقراری ارتباط صحیح با همسر را به‌عنوان ارتباط نامناسب مطرح کردند که با سوء ارتباط کلامی و فقدان مهارت‌های گفت‌وگو در پژوهش‌های ژیان‌پور و بهارلویی (۳۵) و افشاری کاشانیان و همکاران (۳۶) همسوست. این محققان بیان کردند، وجودنداشتن تفاهم و علاقه در میان زوجین، منجر به سوء ارتباط کلامی می‌شود و درنهایت حس انتقام‌طرفین را برمی‌انگیزد. دومین عامل مطرح شده در شرایط زمینه‌ای، هنجارشکنی به‌معنای وجود خشونت خانگی، اعتیاد، مخفی‌کاری و چشم‌چرانی بود. افراد حاضر در پژوهش اعتقاد داشتند، اعتیاد همسر و وجود خشونت در محیط خانه، از زمینه‌های مهم در خیانت همسرانشان است (۳۵، ۳۶). درخصوص خشونت خانگی، پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های تاج‌بخش و همکاران (۳۱) و حبیبی عسگرآباد و حاجی‌حیدری (۳۲) همسوست. خشونت خانگی یکی از زمینه‌های خیانت زناشویی است؛ به‌نحوی‌که در مواقعی فرد خشونت‌دیده، به‌دنبال کسب عزت‌نفس خود به‌سمت فرد دیگر تمایل پیدا می‌کند (۳۴)؛ همچنین گاهی خشونت از سمت خیانت‌کننده اعمال می‌شود. اعتیاد، دیگر عامل مطرح شده از زیرمجموعه هنجارشکنی بود که به‌معنای اعتیاد به مواد مخدر و اعتیاد به تلفن همراه و اینترنت است؛ به‌نحوی‌که افراد حاضر در پژوهش معتقد بودند، همسرانشان بیش‌ازاندازه به تلفن همراه خود وابسته هستند. افراد حاضر در پژوهش

بیان کردند، اعتیاد همسرانشان به مواد مخدر شرایط را برای آشنایی همسر با جنس مخالف و خیانت فراهم کرده است که با نتایج پژوهش حسینی و همکاران همسوست. آن‌ها عنوان کردند، فرهنگ مصرف مواد به‌منظور داشتن رابطه جنسی طولانی‌تر و لذت‌بخش‌تر از عوامل دخیل در خیانت زناشویی است (۳۴). الگوبرداری سومین عامل مطرح‌شده در شرایط زمینه‌ای بود که با پژوهش‌های مشابه (۳۶-۳۴، ۳۲)، همسوست.

در پژوهش حاضر عوامل بسترساز پدیده خیانت زناشویی شامل پیشینه و ازدواج و حقارت وجودی بود که با پژوهش‌های مشابه (۱۸، ۳۱، ۳۲، ۳۵)، همسوست. در پیشینه خیانت، فرد در خانواده مبدأ خیانت را دیده یا در روابط قبلی خود، با جنس مخالف ارتباط داشته است. حسینی و همکاران دریافتند، هنگامی که اطرافیان شخص، درگیر روابط فرازناشویی باشند، فرد مستعد این پدیده خواهد شد (۳۴). علی‌تبار و همکاران بیان کردند، مردان متأهل دارای پیشینه جنسی قبل از ازدواج، نگرش سهل‌گیرانه‌تری به روابط زناشویی دارند (۳۷). از دیگر عوامل بسترساز مطرح‌شده در پیشینه، تأثیرات کودکی است. بدون شک کودکی از دوره‌های بسیار مهم زندگی هر شخص است و نحوه ارتباط والدین با کودک و نیز اتفاقات دوران کودکی بر شخصیت و تفکرات فرزند تأثیر دارد. عنایت غلام‌پور و عبدالله‌زاده به این نتیجه دست یافتند که مشاجره بین والدین بر افراد اثر می‌گذارد و در خیانت زناشویی دخیل است (۳۸). در این راستا احمدی اردکانی و همکاران نشان دادند، سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و آزادگذار و بی‌اعتنا از طریق ایجاد دلبستگی نایمن در استعداد خیانت زناشویی مؤثر خواهند بود (۳۹).

درباره دومین عامل بسترساز می‌توان گفت، تفاوت‌های موجود در اعتقادات و سطح تحصیلات همسران و نیز اجباری بودن ازدواج‌ها یا ازدواج‌های بده‌بستانی، از عوامل مداخله‌گر در خیانت زناشویی است. افشاری کاشانیان و همکاران در پژوهش خود نشان دادند، ازدواج اجباری و تفاوت‌های شخصیتی از عوامل زمینه‌ساز خیانت است و موجب می‌شود افراد همسر خود را مطلوب ندانند و بدین‌وسیله درک مشترکی پیدا نکنند که در نهایت منجر به خیانت خواهد شد (۳۶). افراد حاضر در پژوهش بیان کردند، به‌دلیل سن کم، انتخاب نادرستی انجام داده‌اند و در نتیجه خیانت زناشویی را متحمل شده‌اند که با نتایج مطالعه حبیبی عسگرآباد و حاجی‌حیدری (۳۲)، همسوست. حقارت وجودی سومین عامل مطرح‌شده در عوامل بسترساز در پدیده خیانت زناشویی بود. احمدی اردکانی و همکاران در پژوهش خود نشان دادند، احساس حقارت یکی از عوامل بسترساز روابط فرازناشویی در زنان دارای تجربه روابط فرازناشویی است (۳۹). حسینی و همکاران بیان کردند، افرادی که عزت‌نفس کمتری دارند، بیشتر به‌دنبال این‌گونه روابط می‌گردند؛ چون نیاز دارند تأیید شوند و شاید فرد جدید بتواند احساس خودارزشمندی به آنان بدهد (۳۴). ارائه‌نشدن اطلاعات لازم به‌دلیل مسائل فرهنگی، مطمئن‌نبودن از برخی

از اطلاعات، مقاومت مصاحبه‌شونده به‌دلیل ترس از افشای اطلاعات و طولانی‌شدن جریان مشاوره به‌دلیل سختی ایجاد اطمینان، از محدودیت‌های پژوهش حاضر بود. پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی به بررسی روابط میان مقوله‌های به‌دست‌آمده با خیانت زناشویی در قالب پژوهش‌های معادلات ساختاری بپردازند.

۵ نتیجه‌گیری

باتوجه به مباحث مطرح‌شده و نتایج پژوهش می‌توان گفت، خیانت زناشویی پدیده‌ای فرهنگی است که باید در بافت اجتماعی و فرهنگی هر جامعه بررسی شود. طبق یافته‌های این مطالعه می‌توان گفت، خیانت زناشویی پدیده‌ای تک‌بعدی نیست و در بروز آن عوامل مختلفی همچون شخصیت فرد، ارتباطات، کمبودها، هنجارشکنی‌های رخ داده در خانواده، الگوبرداری افراد از دیگران، انحرافات جنسی، پیشینه، حقارت وجودی و نوع ازدواج دخیل است. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند برای مشاوره‌دادن به زوجین درگیر خیانت، کمک‌کننده باشد. همچنین از این نتایج می‌توان به‌منظور افزایش استحکام روابط زوجین بهره گرفت.

۶ تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله از تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش که با صداقت و دقت اقدام به شرکت در پژوهش و تکمیل پرسش‌نامه‌ها کردند، تشکر و قدردانی می‌کنند.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیه اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

این پژوهش برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته مشاوره از دانشگاه آزاد واحد قشم است. در این پژوهش نکات اخلاقی ازجمله توجیه مشارکت‌کنندگان و جلب رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، رعایت اصل محرمانگی اطلاعات و رازداری، حفظ هویت افراد به‌صورت جدا از داده‌ها، نبود قضاوت اخلاقی درباره اظهارات مشارکت‌کنندگان و حقوق مالکان محل اجرای پژوهش، رعایت شد. در این مطالعه قبل از مصاحبه اهداف پژوهش برای شرکت‌کنندگان بیان شد و پس از کسب رضایت، مصاحبه‌ها انجام گرفت. همچنین به افراد اطمینان داده شد که مصاحبه‌های آن‌ها محرمانه باقی می‌ماند و از آن استفاده ابزاری نمی‌شود.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که این مطالعه هیچ‌گونه تضاد منافی ندارد.

منابع مالی

این پژوهش بدون حمایت مالی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

سهم نویسنده اول در تحقیق، طراحی پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها و نگارش مقاله بود. نویسنده دوم استاد راهنما و نویسنده سوم استاد مشاور پژوهش بودند.

References

1. Amato PR, Previti D. People's reasons for divorcing: gender, social class, the life course, and adjustment. *J Fam Issues*. 2003;24(5):602–26. <https://doi.org/10.1177/0192513X03254507>
2. Starratt VG, Weekes-Shackelford V, Shackelford TK. Mate value both positively and negatively predicts intentions to commit an infidelity. *Pers Individ Dif*. 2017;104:18–22. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.07.028>
3. Shrout MR, Weigel DJ. "Should I stay or should I go?" understanding the noninvolved partner's decision-making process following infidelity. *J Soc Pers Relat*. 2019;36(2):400–20. <https://doi.org/10.1177/0265407517733335>
4. Shrout MR, Weigel DJ. Infidelity's aftermath: appraisals, mental health, and health-compromising behaviors following a partner's infidelity. *J Soc Pers Relat*. 2018;35(8):1067–91. <https://doi.org/10.1177/0265407517704091>
5. Laumann EO, Gagnon JH, Michael RT, Michaels S. The social organization of sexuality: sexual practices in the United States. University of Chicago Press; 2000.
6. Shackelford TK, LeBlanc GJ, Drass E. Emotional reactions to infidelity. *Cogn Emot*. 2000;14(5):643–59. <https://doi.org/10.1080/02699930050117657>
7. Birnbaum GE, Mizrahi M, Kovler L, Shutzman B, Aloni-Soroker A, Reis HT. Our fragile relationships: relationship threat and its effect on the allure of alternative mates. *Arch Sex Behav*. 2019;48(3):703–13. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1321-5>
8. Pasha-Zaidi N, Afari E, Sevi B, Urganci B, Durham J. Responsibility of learning: a cross-cultural examination of the relationship of grit, motivational belief and self-regulation among college students in the US, UAE and Turkey. *Learning Environ Res*. 2019;22(1):83–100. <https://doi.org/10.1007/s10984-018-9268-y>
9. Zhang Y, Wang X, Pan S. Prevalence and patterns of extramarital sex among Chinese men and women: 2000–2015. *J Sex Res*. 2021;58(1):41–50. <https://doi.org/10.1080/00224499.2020.1797617>
10. Isanejad O, Bagheri A. Phenomenology of strategies of justifying infidelity: mechanisms to cope with cognitive dissonance of marital infidelity. *Journal of Family Counseling & Psychotherapy*. 2017;6(2):189–207. [Persian] https://fcp.uok.ac.ir/article_45186.html?lang=en
11. Fincham FD, May RW. Infidelity in romantic relationships. *Curr Opin Psychol*. 2017;13:70–4. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.03.008>
12. Altgelt EE, Reyes MA, French JE, Meltzer AL, McNulty JK. Who is sexually faithful? own and partner personality traits as predictors of infidelity. *J Soc Pers Relat*. 2018;35(4):600–14. <https://doi.org/10.1177/0265407517743085>
13. Allen MS, Robson DA. Personality and sexual orientation: new data and meta-analysis. *J Sex Res*. 2020;57(8):953–65. <https://doi.org/10.1080/00224499.2020.1768204>
14. Sevi B, Urganci B, Sakman E. Who cheats? an examination of light and dark personality traits as predictors of infidelity. *Pers Individ Dif*. 2020;164:110126. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110126>
15. Whisman MA, Snyder DK. Sexual infidelity in a national survey of American women: differences in prevalence and correlates as a function of method of assessment. *J Fam Psychol*. 2007;21(2):147–54. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.2.147>
16. Whisman MA, Gordon KC, Chatav Y. Predicting sexual infidelity in a population-based sample of married individuals. *J Fam Psychol*. 2007;21(2):320–4. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.2.320>
17. Graham SM, Negash S, Lambert NM, Fincham FD. Problem drinking and extradyadic sex in young adult romantic relationships. *J Soc Clin Psychol*. 2016;35(2):152–70. <https://doi.org/10.1521/jscp.2016.35.2.152>
18. Weiser DA, Weigel DJ, Lalasz CB, Evans WP. Family background and propensity to engage in infidelity. *J Fam Issues*. 2017;38(15):2083–101. <https://doi.org/10.1177/0192513X15581660>
19. Malekasgar S, Mazaheri MA, Fata L, Mootabi F, Heydari M. Schema therapists views about the role of schema component in marital infidelity: a qualitative study. *Journal of Family Research*. 2020;16(2):199–216. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_97816.html?lang=en
20. Abzug R. Extramarital affairs as occupational hazard: a structural, ethical (cultural) model of opportunity. *Sexualities*. 2016;19(1–2):25–45. <https://doi.org/10.1177/1363460715583586>
21. Atkins DC, Baucom DH, Jacobson NS. Understanding infidelity: correlates in a national random sample. *J Fam Psychol*. 2001;15(4):735–49. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.15.4.735>
22. Brooks TJ, Monaco K. Your cheatin' heart: joint production, joint consumption and the likelihood of extramarital sex. *Appl Econ Lett*. 2013;20(3):272–5. <https://doi.org/10.1080/13504851.2012.690845>
23. Allen ES, Atkins DC, Baucom DH, Snyder DK, Gordon KC, Glass SP. Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in engaging in and responding to extramarital involvement. *Clinical Psychology: Science and Practice*. 2005;12(2):101–30. <https://doi.org/10.1093/clipsy/bpi014>
24. Amani A, Khalegh Panah K, Mohamadi A. Lived experience of betrayed women in marital relationship in Sanandaj. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2020;9(2):255–72. [Persian] https://fcp.uok.ac.ir/article_61450.html?lang=en

25. Rasoulzadeh Aghdam S, Kheyrjou E, Abbasi V. Phenomenology of women's life experience of male's (spouse) infidelity behaviors. *The Women and Families Cultural-Educational*. 2021;16(55):49–81. [Persian] https://cwfs.ihu.ac.ir/article_206947.html?lang=en
26. Fathi M, Parvin, S Javadian SR. Comparing the causes of infidelity in marital relationships among men and women: a qualitative research. *J Qual Res Health Sci*. 2016;5(4):401–18. [Persian]
27. Brown EM. Patterns of infidelity and their treatment. Second edition. Hoboken: Taylor and Francis; 2013.
28. Shirdel M. The tendency factors of married men and women to sexual unlawful relationship. *Refah J*. 2006;6(22):133–48. [Persian] <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2103-en.html>
29. Bagarozzi DA. Understanding and treating marital infidelity: a multidimensional model. *Am J Fam Ther*. 2007;36(1):1–17. <https://doi.org/10.1080/01926180601186900>
30. Shrier LA, Blood EA. Momentary desire for sexual intercourse and momentary emotional intimacy associated with perceived relationship quality and physical intimacy in heterosexual emerging adult couples. *J Sex Res*. 2016;53(8):968–78. <https://doi.org/10.1080/00224499.2015.1092104>
31. Tajbakhsh G, Hosseini M, Mohammad Mirzaei M. Data analysis of the foundation of the process of formation of marital infidelity. *Journal of Contemporary Sociological Research*. 2021;9(17):51–72. [Persian] https://csr.basu.ac.ir/article_3931.html?lang=en
32. Habibi Asgarabad M, Hajiheydari Z. A qualitative study for investigating the reasons of sexual infidelity of couples who have asked for divorce in family court. *Journal of Family Research*. 2015;11(42):165–86. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_96356.html?lang=en
33. Avani MS, Zareei Mahmoodabadi H. Investigation on the reasons and backgrounds of women's extramarital relations from men's perspective: a grounded theory. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2020;10(1):125–50. [Persian] https://fcp.uok.ac.ir/article_61732.html?lang=en
34. Hosseini SM, Aslani K, Attari YA. Identification of effective conditions on infidelity among married men: a grounded theory study. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*. 2019;8(2):44–56. [Persian] https://jqri.kmu.ac.ir/article_90970.html
35. Zhinapour M, Baharlouei M. Escaping the marital life poor circuit: Exploring the meaning and process of infidelity formation. *Iranian Journal of Social Problems*. 2020;10(2):179–200. [Persian] https://ijsp.ut.ac.ir/article_77487.html?lang=en
36. Afshari Kashanian O, Zaharakar K, Mohsen Zadeh F, Tajik Esmaili AA. Detection of predisposing factors in women marital infidelity. *Journal of counseling research*. 2019;18(71):121–54. [Persian] <http://irancounseling.ir/journal/article-1-816-en.html>
37. Alitabar SH, Ghanbari S, Zadeh Mohammadi A, Habibi M. The relationship between premarital sex and attitudes toward infidelity. *Journal of Family Research*. 2014;10(2):255–67. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_96651.html?lang=en
38. Enayat Gholampour M, Abdollahzadeh H, Amirshahi M, Sanagoo A. Relationship between personality traits, early maladaptive patterns, optimism and pessimism with justification of infidelity in married couples. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2017;5(2):8–14. [Persian] <https://ijpn.ir/article-1-881-en.html>
39. Ahmadi Ardakani Z, Zarei Mahmoud Abadi H, Kalateh Sadati A. Qualitative analysis of the underlying factors for extramarital relationships in women experiencing extramarital relationships: a qualitative study. *Journal of Counseling Research*. 2022;20(80):5–34. [Persian] <http://irancounseling.ir/journal/article-1-1619-en.html>